Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

29. listopada 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravna zaštita baza podataka – Direktiva 96/9/EZ – Članak 1. stavak 2. – Područje primjene – Baze podataka – Topografske karte – Neovisnost građe koja čini bazu podataka – Mogućnost odvajanja navedene građe a da se ne utječe na vrijednost njezina informacijskog sadržaja – Uzimanje u obzir svrhe topografske karte za korisnika“

U predmetu C-490/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka), odlukom od 18. rujna 2014., koju je Sud zaprimio 6. studenoga 2014., u postupku

Freistaat Bayern

protiv

Verlaga Esterbauer GmbH,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica prvoga vijeća, u svojstvu predsjednice drugoga vijeća, K. Lenaerts (izvjestitelj), predsjednik Suda, J. L. da Cruz Vilaça, C. Lycourgos i J.-C. Bonichot, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 2. rujna 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Freistaat Bayern, U. Karpenstein i M. Kottmann, *Rechtsanwälte*,

— za Verlag Esterbauer GmbH, P. Hertin, *Rechtsanwalt*,

— za njemačku vladu, T. Henze, J. Kemper i D. Kuon, u svojstvu agenata,

— za belgijsku vladu, J.-C. Halleux, L. van den Broeck i C. Pochet, u svojstvu agenata,

— za španjolsku vladu, A. Gavela Llopis, u svojstvu agenta,

— za francusku vladu, D. Segoin, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: njemački

— za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju S. Fiorentina, *avvocato dello Stato*,

— za austrijsku vladu, G. Eberhard, u svojstvu agenta,

— za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

— za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes i L. da Conceição Esmeriz, u svojstvu agenata,

— za vladu Ujedinjene Kraljevine, J. Kraehling, u svojstvu agenta, uz asistenciju N. Saundersa, *barristera*,

— za Europsku komisiju, T. Scharf i J. Samnadda, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegova mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 1. stavka 2., Direktive 96/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 1996. o pravnoj zaštiti baza podataka (SL L 77, str. 20.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 24., str. 36.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Freistaata Bayern (Savezna država Bavarska) i Verlaga Esterbauer GmbH (u daljnjem tekstu: Verlag Esterbauer), austrijske izdavačke kuće specijalizirane za izdavanje izletničkih karata, u vezi sa zahtjevom za prestankom postupanja koji se temelji na njemačkom Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, u daljnjem tekstu: UrhG).

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodne izjave 9., 10., 12., 14. i 17. Direktive 96/9 propisuju:

„(9) budući da su baze podataka vrlo bitno sredstvo za razvoj informacijskog tržišta unutar Zajednice; budući da će to sredstvo biti korisno u mnogim drugim područjima;

(10) budući da eksponencijalan rast u Zajednici i diljem svijeta, količine godišnje proizvedenih i obrađenih informacija u svim područjima trgovine i industrije zahtijeva ulaganje u napredne informacijske sustave u svim državama članicama;

[...]

(12) budući da se u Zajednici takvo ulaganje u moderne sustave za pohranu i obradu podataka neće ostvariti, osim ako se uvede stabilan i jedinstven sustav pravne zaštite koji će štititi prava proizvođača baza podataka;

[...]

(14) budući da bi zaštitu prema ovoj direktivi bilo potrebno proširiti na neelektroničke baze podataka;

[...]

(17) budući da bi se pojam ‚baza podataka' trebao tumačiti tako da obuhvaća književne, umjetničke, glazbene ili druge zbirke djela ili zbirke druge građe kao što su tekstovi, zvuk, slike, brojke, činjenice i podaci; budući da bi on trebao obuhvaćati zbirke samostalnih djela, podataka ili druge građe koji su uređeni po određenom sustavu ili po određenoj metodi i kojima se može pojedinačno pristupiti; budući da to znači da snimka ili audiovizualno, kinematografsko, književno ili glazbeno djelo kao takvo ne pripada u područje primjene ove direktive; [...]".

4 Članak 1. Direktive 96/9, naslovljen „Područje primjene", navodi:

„1. Ova se direktiva odnosi na pravnu zaštitu baza podataka u bilo kojem obliku.

2. U smislu ove direktive ‚baza podataka' znači zbirku samostalnih djela, podataka ili druge građe uređenih po određenom sustavu ili određenoj metodi i pojedinačno dostupnih elektroničkim ili drugim sredstvima.

[...]"

Njemačko pravo

5 Članak 87.a UrhG-a, naslovljen „Definicije", u njemačko pravo, u članak 1. prvu rečenicu, prenosi članak 1. stavak 2. Direktive 96/9.

Glavni postupak i prethodno pitanje

6 Savezna država Bavarska preko Područnog ureda za katastar i zemljopisne podatke (Landesamt für Vermessung und Geoinformation), objavljuje topografske karte u mjerilu 1:50.000 za cjelokupnu Saveznu državu Bavarsku. Verlag Esterbauer je austrijski izdavač koji između ostalog objavljuje atlase, turističke vodiče i zemljopisne karte za bicikliste, brdske bicikliste i rolere.

7 Savezna država Bavarska smatra da je Verlag Esterbauer nezakonito upotrebljavao njezine topografske karte i podatke za izradu vlastitih karata. Zbog toga je podnio tužbu Landgerichtu München (Regionalni sud u Münchenu) kako bi ishodio prestanak tog postupanja i kako bi se Verlagu Esterbauer naložila naknada štete. Taj prvostupanjski sud prihvatio je sve njegove zahtjeve.

8 Verlag Esterbauer je tada podnio žalbu Oberlandesgerichtu München (Višem regionalnom sudu u Münchenu), koji je djelomično poništio presudu Landgerichta München. Oberlandesgericht dozvolio je reviziju pred Bundesgerichtshofom (Savezni vrhovni sud) samo u dijelu u kojem je odbio zahtjeve Savezne države Bavarske zasnovane na zaštiti baza podataka na temelju članka 87.a i pratećih članaka UrhG-a.

9 Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) u tom se kontekstu pita o području primjene Direktive 96/9 i o eventualnom uključivanju topografskih karata koje je izradila Savezna država pod pojam „baza podataka" u smislu članka 1. stavka 2. te direktive. Točnije, sud koji je uputio zahtjev pita se mogu li se podaci koji navode koordinate određenih točaka na zemljinoj površini kvalificirati kao „druga građa" u smislu te odredbe.

10 U tim je okolnostima Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li za pitanje postoji li zbirka druge građe u smislu članka 1. stavka 2. Direktive 96/9/EZ – iz razloga što se ta građa može međusobno odijeliti a da to ne utječe na vrijednost njezina informativnog sadržaja – mjerodavna svaka zamisliva informacijska vrijednost ili samo ona vrijednost koja se utvrđuje na osnovi svrhe konkretne zbirke i s obzirom na uobičajeno ponašanje korisnika koje iz te svrhe proizlazi?“

O prethodnom pitanju

11 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 1. stavak 2. Direktive 96/9 tumačiti na način da zemljopisni podaci koji su izdvojeni iz topografske karte s ciljem izrade i komercijalne uporabe druge karte, nakon njihova izdvajanja zadržavaju dovoljnu informacijsku vrijednost da bi ih se moglo kvalificirati kao „drugu građu“ „baze podataka“ u smislu navedene odredbe.

12 Glede toga najprije treba podsjetiti da je Sud već presudio da cilju koji zakonodavac Unije želi postići odgovara da se pojmu „baza podataka“, u smislu Direktive 96/9, daje široko značenje, bez formalnih, pravnih ili materijalnih ograničenja (vidjeti presude Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, t. 20., i Ryanair, C-30/14, EU:C:2015:10, t. 33.).

13 Naime, članak 1. stavak 1. navedene direktive propisuje da se ona odnosi na pravnu zaštitu baza podataka „u bilo kojem obliku“.

14 Uvodna izjava 17. Direktive 96/9 glede toga pojašnjava da bi se koncept baza podataka trebao tumačiti tako da obuhvaća „književne, umjetničke, glazbene ili druge zbirke djela ili zbirke druge građe kao što su tekstovi, zvuk, slike, brojke, činjenice i podaci“ (vidjeti presudu Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, t. 23.). Iz uvodne izjave 14. navedene direktive osim toga proizlazi da bi zaštitu prema toj direktivi trebalo proširiti kako na elektroničke, tako i na neelektroničke baze podataka.

15 Dakle, usporediva narav topografskih karata u glavnom postupku koja je zahtijevala njihovo digitaliziranje pomoću skenera radi pojedinačnog iskorištavanja pomoću grafičkog programa ne predstavlja zapreku priznavanju kvalifikacije kao baze podataka u smislu iste direktive.

16 Sud je također presudio da, u tom kontekstu širokog tumačenja pojam „baza podataka“ u smislu Direktive 96/9 svoju posebnost izvodi iz funkcionalnog kriterija (vidjeti presudu Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, t. 27.). Kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 9., 10. i 12. navedene direktive, pravna zaštita koju je ona uvela potiče izgradnju sustava pohranjivanja i obrade podataka kako bi se pridonijelo razvoju tržišta podataka u kontekstu koji karakterizira eksponencijalan rast količine godišnje proizvedenih i obrađenih podataka u svim područjima aktivnosti (vidjeti presude Fixtures Marketing, C-46/02, EU:C:2004:694, t. 33.; The British Horseracing Board i dr., C-203/02, EU:C:2004:695, t. 30.; Fixtures Marketing, C-338/02, EU:C:2004:696, t. 23., te Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, t. 39.).

17 Stoga je kvalifikacija kao „baze podataka“ u smislu članka 1. stavka 2. Direktive 96/9 podređena postojanju zbirke „druge građe“, odnosno građe koja je međusobno odvojiva, a da to ne utječe na vrijednost njezina informacijskog, književnog, umjetničkog, glazbenog ili drugog sadržaja (vidjeti presudu Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, t. 29.).

18 Verlag Esterbauer i Europska komisija navode da se, kada je riječ o usporedivim topografskim kartama, odvojiva građa koju se mora uzeti u obzir sastoji od dvaju podataka koji odgovaraju, s jedne strane, „točki zemljopisnih koordinata“, odnosno brojčanom kodu koji odgovara određenoj koordinatnoj točki kvadratne dvodimenzionalne mreže, i, s druge strane, „oznaci“, odnosno brojčanom kodu koji

koristi izrađivač karte kako bi označio jedinstveni element, na primjer crkvu. Oni navode da je informacijska vrijednost tih podataka gotovo potpuno izgubljena nakon njihova izdvajanja iz topografske karte jer, u vezi navedenog primjera, oznaka „crkva“ koji je naznačen na određenoj točki zemljopisnih koordinata, zbog nepostojanja detaljnije informacije o položaju crkve, ne dopušta zaključak da se crkva nalazi u određenom gradu ili određenom selu.

19 Glede toga treba navesti da topografske karte, poput onih iz glavnog postupka, služe kao osnovni proizvodi pomoću kojih se selektivnim izdvajanjem njihove građe proizvode daljnji proizvodi. U glavnom postupku, Verlag Esterbauer je iz topografskih karti Savezne države Bavarske digitalizacijom izdvojio zemljopisne podatke o odgovarajućim stazama za bicikliste, brdske bicikliste i rolere.

20 Međutim, iz sudske prakse proizlazi, s jedne strane, da ne samo pojedinačni podatak, nego također i kombinacija podataka mogu predstavljati „drugu građu“ u smislu članka 1. stavka 2. Direktive 96/9 (vidjeti presude Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, t. 35., te Football Dataco i dr., C-604/10, EU:C:2012:115, t. 26.).

21 Dakle, članak 1. stavak 2. Direktive 96/9 ne protivi se tomu da se dva podatka navedena u točki 18. ove presude ili kombinacija više podataka, poput zemljopisnih podataka o odgovarajućim stazama za bicikliste, brdske bicikliste ili rolere, mogu smatrati „drugom građom“ u smislu navedene odredbe, međutim, pod uvjetom da izdvajanje navedenih podataka iz odnosne topografske karte ne utječe na vrijednost njihova informacijskog sadržaja u smislu sudske prakse navedene u točki 17. ove presude.

22 S druge strane, Sud je presudio da se ne utječe na vrijednost informacijskog sadržaja građe iz zbirke u smislu navedene sudske prakse ako nakon izdvajanja navedene građe iz odnosne zbirke ta građa ima autonomnu informacijsku vrijednost (vidjeti presude Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, t. 33., te Football Dataco i dr., C-604/10, EU:C:2012:115, t. 26.).

23 Glede toga treba navesti da stvaranje baze podataka, koju Direktiva 96/9, kao što to proizlazi iz točke 16. ove presude, nastoji poticati pravnom zaštitom koju uspostavlja, može dati dodatnu vrijednost građi te baze podataka raspoređujući je sustavno i metodično te omogućujući pojedinačni pristup. Iako je vrijednost građe iz zbirke povećana njezinim unosom u nju, njezino izdvajanje iz navedene zbirke može dovesti do odgovarajućeg smanjivanja vrijednosti koje međutim neće utjecati na njezinu kvalifikaciju kao „drugu građu“ u smislu članka 1. stavka 2. Direktive 96/9, pod uvjetom da ta građa zadržava autonomnu informacijsku vrijednost.

24 Iz toga slijedi da smanjivanje informacijske vrijednosti građe koja je vezana uz njezino izdvajanje iz zbirke u kojoj se nalazi ne isključuje nužno da ta građa može biti obuhvaćena pojmom „druge građe“ u smislu članka 1. stavka 2. Direktive 96/9, pod uvjetom da navedena građa zadržava autonomnu informacijsku vrijednost.

25 Glede pitanja suda koji je uputio zahtjev o ocjeni autonomne vrijednosti građe koja čini topografske karte, poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, a osobito pitanja o tome treba li tu vrijednost ocijeniti prema namjeni takvih karata ili prema njihovoj upotrebi od strane tipičnog korisnika, treba podsjetiti na to da topografske karte omogućuju mnogostruku uporabu kao što je planiranje putovanja između dvaju točaka, priprema biciklističke rute, traženje naziva i položaja ceste, grada, rijeke, jezera ili planine, širine toka rijeke ili visine reljefa.

26 Osim poteškoće koju bi predstavljalo određivanje glavne namjene ili tipičnog korisnika zbirke, poput topografske karte, primjena takvog kriterija za ocjenu autonomne informacijske vrijednosti građe koja čini zbirku bila bi protivna volji zakonodavca Unije da pojmu baza podataka dodijeli široko značenje.

27 Tako iz sudske prakse Suda, a posebno presude Fixtures Marketing (C- 444/02, EU:C:2004:697), proizlazi da se autonomna informacijska vrijednost građe koja je izdvojena iz zbirke ne treba ocjenjivati s obzirom na informacijsku vrijednost za tipičnog korisnika odnosne zbirke, nego za bilo

koju treću osobu zainteresiranu za izdvojenu građu. Naime, Sud je u toj presudi presudio da podaci o nogometnoj utakmici koje je izdvojilo društvo za organizaciju igara na sreću iz zbirke koju su izradili organizatori nogometnog prvenstva i koja je sadržavala informacije o svim susretima u okviru navedenog prvenstva, imaju autonomnu vrijednost jer su trećim zainteresiranim osobama, tj. klijentima društva za organizaciju igara na sreću, pružali relevantne informacije (vidjeti presudu Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, t. 34.).

28 Stoga, podaci iz zbirke koji se samostalno ekonomski iskorištavaju, kao što su to podaci koje je iz topografskih karata Savezne države Bavarske izdvojio Verlag Esterbauer, predstavljaju „drugu građu“ iz „baze podataka“ u smislu članka 1. stavka 2. Direktive 96/9 jer nakon svojeg izdvajanja navedeni podaci klijentima društva koje te podatke iskorištava pružaju relevantne informacije.

29 U tim okolnostima na postavljeno pitanje treba odgovoriti tako da članak 1. stavak 2. Direktive 96/9 treba tumačiti na način da zemljopisni podaci koje treće osobe izdvoje iz topografske karte s ciljem izrade i komercijalne uporabe druge karte nakon svojeg izdvajanja imaju dostatno očuvanu informacijsku vrijednost kako bi ih se moglo kvalificirati kao „drugu građu“ iz „baze podataka“ u smislu navedene odredbe.

Troškovi

30 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Članak 1. stavak 2. Direktive 96/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 1996. o pravnoj zaštiti baza podataka treba tumačiti na način da zemljopisni podaci koje treće osobe izdvoje iz topografske karte s ciljem izrade i komercijalne uporabe druge karte nakon svojeg izdvajanja imaju dostatno očuvanu informacijsku vrijednost kako bi ih se moglo kvalificirati kao „drugu građu“ iz „baze podataka“ u smislu navedene odredbe.

Potpisi